

Comunicat de presă
privind desfășurarea dezbaterii publice

**„Fondul Moldova – Planul Marshall al României
pentru Republica Moldova”**

Grand Hotel du Boulevard

Bd. Regina Elisabeta nr. 21, sector 5, București,

17 decembrie 2015

Societatea Academică din România și Fundația Universitară a Mării Negre au organizat joi, 17 decembrie, dezbateră cu tema **Fondul Moldova – Planul Marshall al României pentru Republica Moldova**.

De ce Fondul Moldova? Toate țările europene care s-au dezvoltat după cel de-al doilea război mondial au beneficiat de infuzii masive de capital din afară. Republica Moldova nu este inclusă în planurile UE pentru extindere și nici nu are resurse interne să genereze dezvoltare. Unica soluție rămâne un “plan Marshall tailor-made”. Nicio altă țară nu are vreun astfel de plan (și nici măcar vreun interes anume să îl propună). Singurul stat cu vocație în acest sens este România.

Dezbaterea a reprezentat o continuare firească a demersurilor de până acum, inițiate de FUMN, susținute de SAR și organizații membre ale Alianței pentru o Românie Curată. Mai ales că Apelul adresat principalilor decidenți ai statului român, lansat recent, a fost asumat de un număr de 40 de organizații nonguvernamentale de pe ambele maluri ale Prutului. Susținătorii acestei inițiative au solicitat înființarea și dezvoltarea unui fond de investiții specializat – **Fondul Moldova** – ale cărui linii esențiale au fost deja trasate și lansate în spațiul public de către Fundația Universitară a Mării Negre – ca instrument de exprimare a sprijinului României pentru schimbări fundamentale și ireversibile în Republica Moldova precum și ca instrument de reducere a decalajelor dintre cele două maluri ale Prutului.

Atât publicului larg cât și decidenților le-au fost oferite argumente bine fundamentate care să genereze solidarizare în jurul ideii de constituire a FONDULUI MOLDOVA. Gradul de interes a fost foarte mare, au participat în jur de 70 de reprezentanți ai mediului academic, științific, economic și financiar, jurnaliști, experți în buna guvernare, lideri ai organizațiilor semnatare.

Speakeri au fost Alina Mungiu Pippidi, președinte SAR; Dan Dungaciu, Petrișor Peiu și Sergiu Celac (FUMN), Cristian Pârvan, secretar general Asociația Oamenilor de Afaceri din România și George Simion, lider al Platformei Unioniste Acțiunea 2012. Au răspuns invitației transmisă reprezentanților tuturor partidelor parlamentare de a-și prezenta punctul de vedere asupra constituirii Fondului Moldova: Valeriu Munteanu, ministru, Republica Moldova; Cătălin Predoiu, lider PNL; Nicușor Dan, lider USB. Dezbaterea a fost moderată de jurnalistul Ovidiu Nahoi.

Patru principii ar trebui să fundamenteze constituirea Fondului Moldova

Alina Mungiu-Pippidi a explicat că era necesară o idee nouă referitoare la relația cu Republica Moldova, în contextul încărcăturii nerealiste a proiectului integrării treptate prin integrarea în Uniunea Europeană. „Această idee a fost bună, a fost profitabilă mai ales în Republica Moldova, a servit partidelor de acolo. Eu, fiind o persoană neoficială, îmi permit de zece ani să spun că această idee nu a fost niciodată realistă și că în acest moment și-a trăit traiul. Trebuie să avem o idee nouă, mult mai concretă, și în care să jucăm un rol mult mai activ dacă vrem ca lucrurile să evolueze. De altfel, se vede din evoluțiile politice din Republica Moldova că s-a atins practic potențialul acestei idei de integrare a Moldovei prin Uniunea Europeană”, a precizat politologul.

Astfel, în viziunea președintelui SAR, **principiile care fundamentează apariția unei noi idei pentru Republica Moldova – Fondul Moldova – sunt cel al datoriei, cel al utilității, al transparenței și al responsabilizării.** „Principiul numărul unu, asupra căruia nu insist, este cel al datoriei noastre față de Republica Moldova. Avem o obligație, mai mare decât alții, pentru a ajuta Republica Moldova și a nu o lăsa celor care vor să o transforme într-o periferie instabilă permanentă. Principiul utilității: nu vom reuși în principiul datoriei decât când va fi în avantajul ambelor părți, iar acest lucru trebuie construit, el nu este valabil în acest moment și nu știu când a fost valabil în ultimii 25 de ani. E o construcție care trebuie începută. Al treilea principiu, foarte important, este că noi trebuie să fim realiști, o bună parte din fondurile care au fost date pentru Republica Moldova s-au dus în diferite găuri negre, ale noastre sau ale lor. În plus, ei au devenit celebri, după cum știți, după pierderea unui miliard din băncile publice și nici noi nu cred că avem cu ce să ne lăudăm. Propunerea noastră este pentru un fond care să fie conceput completamente transparent și care să fie integral păzit de cei care dau banii. Deci,

acest fond nu ar trebui în niciun fel gestionat de Ministerul de Finanțe de pe ambele părți, care să fie doar simpli parteneri într-un fond general în care dau banii oamenii de afaceri, societatea civilă, diverse orașe care sunt mai interesate, deci, practic, oricine investește să fie reprezentat. Stakeholders-ii trebuie să fie cei care să auditeze anual Fondul. Principiul patru se referă la faptul că Fondul, așa cum îl vedem noi la SAR, în sine este o construcție comunitară, este o construcție pe care trebuie să o înțelegem responsabilizând ambele părți și creând o comunitate de interese, în același timp ca de datorie. Deci, oamenii care ar fi supraveghetorii, garanții și activiștii acestui fond sunt cei care ar forma un nou nucleu mai realist care ar fi promotorul Unificării după aceste prime generații civice, de politicieni, care toți și-au jucat rolul lor, toți au făcut câte ceva”, a argumentat Alina Mungiu-Pippidi.

O altfel de abordare față de Republica Moldova

Președintele Fundației Universitare a Mării Negre (FUMN), Dan Dungaciu, a declarat că România va trebui să aibă o altfel de abordare față de Republica Moldova, în calitate de unic partener pe care Chișinăul se poate baza, după depășirea fazelor de iluzii și deziluzii.

„Republica Moldova se află, poate, în cea mai gravă criză după 1990 încoace”, a precizat Dungaciu. Președintele FUMN a explicat că România trebuie să fie pregătită să ofere un altfel de ajutor Republicii Moldova, iar Fondul Moldova ar putea fi un astfel de instrument. „Ideea a apărut de mult timp, a fost privită cu foarte vie discreție. Interesul era mare, dar extrem de discret și circumspect”, a spus Dungaciu, care a precizat că la o primă luare de puls a ideii Fondului Moldova a primit reacții din mediul financiar și de afaceri, și invitații la discuții asupra aspectelor tehnice și a consecințelor unui astfel de proiect. Dungaciu a mai subliniat că în prezent se remarcă o lipsă de imaginație la nivelul clasei politice în legătură cu Republica

Moldova și că la nivelul Uniunii Europene se înregistrează o iritare referitoare la insistența pe tema integrării Republicii Moldova în spațiul comunitar. „Lipsa imaginației se vede și în arhitectura instituțională, nu avem instituții care să se ocupe de Republica Moldova. O instituție creată înseamnă concretețea unui proiect, a unei idei”, a punctat Dungaciu.

„În momentul acesta trebuie să venim cu ceva nou, România trebuie să fie pregătită să dea acest ajutor. Fondul Moldova poate fi acest instrument, ca un Pact Snagov minimal pentru Republica Moldova. Trebuie să îl conturăm, să îi facem chipul, ar putea fi un câștig indiscutabil”, a concluzionat Dan Dungaciu.

Petrișor Peiu a oferit informații pragmatice de context: “România a devenit a 45 a țară ca mărime a economiei. În momentul în care Polonia a devenit a 25-a țară ca mărime a economiei ei și-au propus să devină a 20-a până în anul 2020. România nu își impune astfel de obiective (...) Exemplul dezvoltării miraculoase a Poloniei: a fost ajutată de mai multe fonduri de investiții. Statul polonez a inițiat mai multe fonduri, opt la număr astfel încât “Polonia nu a avut deficit de co-finanțare (...) Piața cea mai prietenoasă pentru România este Republica Moldova”.

Ambasadorul Sergiu Celac este de părere că “trebuie să ne asigurăm că ceea ce vrem noi este acceptat de partenerul Moldova”. Un lucru e cert: “trebuie ca proiectului să i se acorde atenție”. Este un demers unic și proiectul va trăi atâta timp cât în spatele lui vor fi așa numiții constituency sau enoriași. Tot Sergiu Celac a precizat că demersul nu se poate limita la societatea civilă. “Guvernul, partidele, Parlamentul trebuie să aibă o atitudine și nu aceea de rezervă. Este necesară și faza de “sensibilizare a decidentului politic”, care nu este una ușoară.

Mai întâi trebuie să ne lămurim noi între noi care este atitudinea politică în România față de inițiativa propusă, iar mai apoi este nevoie să se caute și alți parteneri de dialog, la nivelul UE, altor parteneri internaționali. De asemenea, este nevoie de un plan bine configurat care să genereze rezultate concrete.

Un ministru moldovean spune că următorul proiect de țară al României trebuie să fie Unirea cu Basarabia

Ministrul în exercițiu al Mediului, Valeriu Munteanu, consideră că următorul proiect de țară al României trebuie să fie Unirea cu Basarabia și și-a exprimat speranța ca Fondul pentru Moldova să fie inclus într-o astfel de strategie. „Din punctul meu de vedere, ca și cetățean al Republicii Moldova, dar și ca cetățean al României, sau pur și simplu ca român, cred că următoarea temă de țară trebuie să fie Unirea cu Basarabia, iar România ar trebui să aibă un plan în acest sens. Eu nu cunosc dacă România și instituțiile din România au un astfel de plan, dar mi-aș dori foarte mult ca acest Fond pentru Moldova, pentru Basarabia, să facă parte din arhitectura acestei strategii”, a declarat Valeriu Munteanu în cadrul dezbaterii „Fondul Moldova – Planul Marshall al României pentru Republica Moldova”, organizată joi de Societatea Academică din România (SAR) și Fundația Universitară a Mării Negre (FUMN).

Liberalul de la Chișinău susține ideea înființării unui Fond pentru Moldova, dar a cărei arhitectură să țină cont de importanța componentei de grant. Potrivit lui Munteanu, aceasta ar trebui să fie cât mai redusă sau să lipsească cu totul. „Eu sunt ministrul Mediului și de fiecare dată când la minister vin investitori sau donatori, eu insist ca noi să avem o componentă importantă de credit, pentru că asta ne disciplinează, pentru că aceasta este garanția durabilității proiectelor”, a explicat ministrul, oferind drept exemplu faptul că a susținut în

calitatea sa oficială ca cei 15 milioane de euro oferți pentru mediu de Guvernul României să fie gestionați de o structură de la București.

„Nu mă autoflagelez aici, dar încerc să explic că atunci când lipsește credibilitatea, investițiile nu vin. Nici măcar rușii nu au mai investit în Republica Moldova în ultimii 15 ani. În mintea lor, ei au pierdut economic Republica Moldova, știu că noi, românii basarabeni, suntem majoritari, și sunt dezinteresați”, a precizat Valeriu Munteanu.

În același timp, ministrul în exercițiu al Mediului a atras atenția asupra unei realități dure, că la vest de România nimeni nu va veni vreodată în Republica Moldova să investească, pentru că știe că va fi furat. De asemenea, Munteanu a spus că după 2009 nici paradigma, nici modelul sau rezultatele nu au fost altele decât în perioada comunistă. „Din punctul meu de vedere, relația României cu Republica Moldova trebuie să fie una extrem de pragmatică. Din păcate, de la Revoluție încoace, relația a fost unilaterală, noi am făcut tot ce ne-a trăsnet prin cap, iar România a continuat să susțină necondiționat. România este o țară mare, iar de la Snagov încoace a avut mai multe proiecte de țară. Cele mai proeminente au fost cele de aderare la NATO și aderare la Uniunea Europeană. România s-a concentrat, a făcut reforme și a realizat aceste obiective”, a subliniat Munteanu.

Despre planurile A și B. România trebuie să își asume Fondul Moldova

Președintele Platformei Unioniste Acțiunea 2012, George Simion, a declarat că în contextul în care integrarea în Uniunea Europeană a Republicii Moldova este o himeră, România trebuie să vină cu o politică de coerență în relația cu Republica Moldova.

„Noi de patru ani de zile semnalăm că împăratul este gol, mă bucur că se înțelege acest lucru, că integrarea în Uniunea Europeană a Republicii Moldova ca stat separat este o himeră și că trebuie să avem o politică coerentă din partea României și a tuturor componentelor statului român”, a precizat președintele coaliției unioniste în cadrul dezbaterii „Fondul Moldova – Planul Marshall al României pentru Republica Moldova”. George Simion a explicat că Acțiunea 2012 are un plan A, unul hotărât, „de care am mai fost capabili în istorie, plan care se apropie în 2018 și care este în sufletul fiecărui român”, dar că este necesar și un plan B „coerent, o construcție de lungă durată, în care să fie inclus și Fondul Moldova”.

Președintele Acțiunii 2012 a precizat că România a finanțat sute de grădinițe de peste Prut, a donat microbuze școlare, a acordat susținere financiară nerambursabilă, dar mai ales în afara Chișinăului, deși la Chișinău a fost ales de trei ori un primar văzut ca reprezentant al vectorului occidental de dezvoltare vestic. George Simion a amintit că la Comrat există un liceu românesc, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, care avea alocat un microbuz școlar din partea Guvernului României, microbuz care a ajuns la școala rusă, cu care împarte curtea instituției. În același timp, tot pentru liceul românesc din Comrat, Acțiunea 2012, componentă a societății civile, a asigurat încălzirea, nu statul român, așa cum ar fi fost firesc.

„Trebuie să avem o construcție coerentă pe termen lung, care să cuprindă politică de cetățenie care să nu mai umilească cetățenii Republicii Moldova, interconectare energetică, Fondul Moldova; România trebuie să facă pași concreți, și să își asume în mod deschis prevederile Fondului Moldova”, a precizat George Simion, care a adăugat că partidele politice din România ar trebui să își asume Fondul Moldova, într-o formă sau alta.

Datorii morale și instituționale

Cătălin Predoiu, prim-vicepreședinte al PNL, a precizat că vorbește în nume personal. El a spus că avem o datorie față de Republica Moldova: datorie pe de o parte morală, dar și o datorie instituțională de promovare și coerență a valorilor UE în afara granițelor. Deși Guvernul Ponta a dat dovada de incoerență în raport cu Moldova, a spus Predoiu, promovarea în Republica Moldova a valorilor noastre – precum economie de piață, justiție, desovietizare și separarea puterilor în stat, media transparentă -, pentru crearea unei compatibilități, reprezintă o prioritate. Propunerea de constituire a Fondului Moldova i se pare o inițiativă laudabilă deoarece dă dovada de sofisticare prin combinarea unui demers public cu mediul privat. Rămân însă multe detalii de pus la punct din punct de vedere tehnic: cu ce bani (privați sau publici) va fi constituit Fondul; unde și către cine va merge finanțarea, există oare voință de a deschide piața din Moldova către investiții; care sunt condițiile legale; care sunt proporțiile între capitalul privat și cel public, acestea sunt întrebări la care trebuie să se răspundă. “Este un demers pe care îl privesc optimist și la care partidele pot coopera. Teza integrării nu a fost realistă pentru că s-au abandonat valorile care au stat la baza demersurilor. Este necesar să se evite eșecul, să se ajusteze coerența pentru evitarea risipirii energiilor”, a concluzionat liderul PNL.

Sentimente complexe: începem la ei, dar de ce nu am fost în stare să facem la noi?

Cristian Pârvan, secretar general al Asociației Oamenilor de Afaceri din România a recunoscut că demersul îi provoacă un “sentiment complex pentru că se dorește începerea a ceva în Republica Moldova, dar a ceva ce nu am fost în stare să facem la noi”. Întâlnirea dedicată constituirii Fondului i s-a părut nubilă, prin prisma istoriei și a obligației de a ne gândi la proiecte umaniste. Pârvan a spus că probabil că mulți se întrebă dacă nu cumva, având în

vedere actualul context moldovenesc, nu ar fi prea devreme să facem planuri. Însă trebuie să ne gândim la “consolidarea bazei economice” atât a României cât și a Republicii Moldova, în comun, a spus el.

Despre garanțiile europenizării și nevoia desemnării unor experți competenți în relația cu Republica Moldova

Nicușor Dan, președintele USB a fost extrem de concret și concis afirmând că până la urmă totul depinde de aspirațiile României și Republicii Moldova, în comun. A spus că Fondul trebuie să fie o inițiativă de stat, extrem de transparentă. Un lucru este clar: “nu trebuie să ne așteptăm la un Fond Moldova privat pentru că dacă ar fi fost avantajos pentru ei, ar fi făcut-o deja”, a spus Nicușor Dan.

Laurențiu Ștefan, consilier prezidențial pentru politică internă a spus că este nevoie de o garanție a europenizării și a ancorării Republicii Moldova în vest. “Moldova este ori vest ori est, trebuie să știm clar. Dacă nu continuăm să inducem această perspectivă de vest, a europenizării, de valori pe care să le împărtășim sub o formă sau alta uniți, neuniți, cred că uităm prin ce am trecut noi”. “Cine este pilonul de pe celălalt mal al Prutului? Unde vor merge fondurile?”, a întrebat consilierul.

Recomandarea organizatorilor a fost aceea de desemnare a unui consilier cu expertiză, care să aibă în atribuții specific și clar că se ocupă strict de gestionarea relației cu Republica Moldova. Și nu numai în cadrul Administrației Prezidențiale, ci și la Guvern.

Fondul este o despărțire de gaura neagră în care au mers banii pe modelul solidar

Alina Mungiu Pippidi a precizat că Fondul Moldova nu este “un fond de solidaritate german”, acela fiind criticat în trecut. “Toți banii pentru Republica Moldova de până acum au fost de acest tip” (în solidar). În schimb, se propune un fond de tip RAF, respectiv un fond privat care, eventual, să fie ulterior deschis piețelor internaționale de capital. “Sunt două modele completamente diferite”, a specificat Alina Mungiu. “Materialul, Apelul lansat de 1 Decembrie și asumat de 40 de organizații propune acest al doilea tip. E o despărțire de modelul precedent și de gaura neagră în care au mers banii pe modelul solidar”.

Dan Dungaciu a adăugat că “Fondul Moldova este complet opusul a ceea ce s-a făcut până acum. Noi am dat până acum gratis bani Republicii Moldova, complet necondiționat. Schimbarea intervine în ideea că investiția românească din Republica Moldova trebuie făcută ținându-se seama de realitățile din Republica Moldova, respectiv corupție, evaziune, spălare de bani, etc”. Prof. Dungaciu a subliniat faptul că obiectivul infuziilor de capital prin Fondul Moldova nu este unul de solidaritate. Ideea principală este punerea în ordine a unei oferte alternative clare a României pentru Republica Moldova. “Fondul Moldova este o punere a noastră în ordine și la el se referă la Pactul de la Snagov. În această etapă a discuțiilor, sigur că Moldova este un partener pe care noi îl avem în minte, dar nu este un partener nemijlocit [...] dacă noi nu avem clar ce să facem, atunci sigur că ne smintim și noi și Moldova. Aceasta este așadar etapa de clarificare, în urma căreia România trebuie să fie în măsură să prezinte o ofertă pe care Republica Moldova este liberă să o accepte sau refuze, deopotrivă. Punctul de la care trebuie să plecăm este că ce s-a întâmplat până acum a consemnat exact acest eșec al finanțării în solidar”.

La întrebarea din sală referitoare la cumulum de fonduri trimise de România în Moldova până acum și folosite pentru dezvoltarea capacității societății civile și înlocuirea acestora cu Fondul Moldova, Dan Dungaciu a subliniat din nou faptul ca fondul “nu va investi într-o chestiune de gen grant, nici în proiecte culturale ori alte proiecte de similare, aceasta este treaba altor instituții. Fondul nu se va ocupa de aceasta și, în nici un caz, într-o investiție care să nu fie în controlul fondului. Deci nu se va face nicio participare a fondului la o investiție pe care fondul nu o poate gestiona. Nu discutăm despre fond ca un înlocuitor al tuturor investițiilor pe care România le face astăzi în Republica Moldova. Este altceva, este o altă strategie, altă viziune”.

La finalul dezbaterii, în urma ecourilor favorabile, a încurajărilor și propunerilor lansate joi, organizatorii au stabilit că, în cursul lunii ianuarie, va fi organizată o a doua întâlnire, de această dată a unui grup de lucru, la care vor fi invitați să participe experți, pentru redactarea draftului de propunere care să oficializeze constituirea Fondului Moldova. Ulterior, documentul va fi lansat în dezbateri publice și promovat până când va fi acceptat de oficialii români.